

เทศน์เช้า วันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๕๗

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขาว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เราเกิดมากับโลก เราอยู่กับโลกนะ แล้วจะชักนำให้โลกมาสนใจเรื่องธรรมะนี้แสนยาก แสนยากเพราะอะไร เพราะโลกเป็นทุนนิยม สิ่งที่ทุนนิยมมันจะประสบความสำเร็จทางโลกใช้ ไหม การแข่งขัน ใครประสบความสำเร็จ คนนั้นมีชื่อเสียง มีกิตติศัพท์กิตติคุณ นั่นกิตติศัพท์ กิตติคุณทางโลกไง แล้วชักนำมาให้สนใจเรื่องศาสนา ศาสนาเลยกลายเป็นโลกไปเลย ศาสนา กลายเป็นโลก แล้วศาสนาก็กลายเป็นทุนนิยมไปด้วย ศาสนากลายเป็นสินค้าไปด้วย ถ้ากลายเป็น สินค้าไป สินค้าคือการแลกเปลี่ยนนะ การซื้อขายการแลกเปลี่ยนทางธุรกิจกัน เอาผลประโยชน์ กัน

แต่เวลาธรรมะๆ เราเอาสติจะ เอาความจริงของเรา เห็นไหม ถ้าสติจะ โลกามิสๆ แม้แต่ โลกนะ แม้แต่มาบวชเป็นพระ อยู่กับพระ โลกเข้ามายังหัวน้ําไหวไปกับมัน โลกธรรม ๘ มีโลก เลื่อมลาภ มียศเลื่อมยศ อยากมียศลาภบรรดาศักดิ์กัน ถ้าอยากมียศลาภบรรดาศักดิ์ก็อยู่กับโลกเขาสิ โลกเขามียศลาภบรรดาศักดิ์ แต่เดี๋ยวเขาก็เกษียณ พอมาเป็นพระ เป็นพระขึ้นมาจะเป็นผู้นำของเขา ก็เป็นโลกามิส เห็นไหม โมฆบรูษตายเพราะลาภ ลาภสักการะทำให้คนนั้นเลื่อมลอยไป ใครมา ถวายลาภสักการะ หัวใจมันสั้นไหว มันจะไปกับเขา แล้วมันจะทำอย่างไรละ มันจะเป็นผู้นำเขา ได้อย่างไร

ถ้าผู้นำของเขามันต้องมีจุดยืนของเราใช่ไหม ธรรมเหนือโลกๆ มันเหนือโลกอย่างไรละ มันต้องเหนือโลกสิ ถ้าไม่เหนือโลกมันจะทิ้งโลกมาได้อย่างไร

โลก เห็นไหม โลกทัศน์ ความเห็นของเรา เรื่องของโลกๆ ทั้งนั้นแหละ เรื่องโลก เราเกิด มากับโลกนะ เราเกิดมาจากพ่อจากแม่ แล้วเรามีกรรม ถ้ามีกรรม จิตนี้มันถึงปฏิสนธิในไข่ ในน้ำ คร่า ในโอปปาทิกะ กำเนิด ๔ ถ้าไม่มีกำเนิด ๔ ไม่มีบุญมีกรรมมันจะมากำเนิดได้ไหม คนมีลูก ยากนะ อ่อนวอนร้องขอแล้วร้องขออีก มันไม่ได้ไง ไอ้คนทุกข์คนจน ลูกหัวปีท้ายปี ลูกเป็น

พรวนเลย คนไม่ต้องการทำไมมันเกิดมหาศาลอย่างนั้น เพราะอะไร เพราะจิตที่มันทำบุญกุศล มันได้ขณะนั้น

จิตที่ทำคุณงามความดี เห็นไหม คุณติ เราเสียสละคุณงามความดีมาทำบุญกัน คนทำบุญเขาทำบุญด้วยน้ำใจของเขาเนาะ เขาว่างแล้วเขาไม่สนใจเลย ไอ้คนทำบุญเอาหน้าเอาตา ยึดเยื้ออยู่นั่นนะ นี่ไง มันไม่เท่ากันไง ทำบุญด้วยกันมันยังไม่เหมือนกันเลย แล้วเวลาที่ปฏิสนธิจิต บาลานซ์นะ เวลาทางวิทยาศาสตร์ ทางจิตแพทย์ เขาบอกว่าเวลาเราตั้งครรภ์ต้องทำจิตใจให้ผ่อนคลาย ร้องเพลงให้ลูกฟังๆ

แต่ในทางธรรมนะปฏิสนธิจิต ปฏิสนธิมันแหละมันบาลานซ์ด้วยบุญด้วยกรรมระหว่าง พ่อกับแม่กับลูก ถ้าจิตใจเราชื่นบาน จิตใจเรามีความสุขนะ ลูกของเราเกิดมาจะชื่นบาน ถ้าจิตใจของเรา เราเศร้าสร้อยเหงาหงอย มันวัดกันที่นี้ไง ผลบุญผลกรรมมันวัดกันที่หัวใจนี้ไง หัวใจมันปฏิสนธิ ปฏิสนธิในครรภ์ใช่ไหม พอปฏิสนธิในครรภ์ เราก็มาเปิดเพลงให้มันฟังใช่ไหม เราจะมารักษาสุขภาพใช่ไหม

แต่ตอนที่มันปฏิสนธิตรงนั้นสำคัญมาก สำคัญอย่างไร เพราะว่าสิ่งที่เวียนว่ายตายเกิด ผลของวิญญูะ นี่ผลของโลก เราเกิดมากับโลก พอเกิดมากับโลก มนุษย์สมบัติ ถ้าเราไม่เกิดมากับโลก เราจะเกิดมาได้อย่างไร จิตมันมีสถานะอย่างไร จิตนี้เวียนว่ายตายเกิดในวิญญูะ แล้วมันอยู่สถานะไหนล่ะ

พอสถานะของมนุษย์ เกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา พระพุทธศาสนามีกายกับใจ ร่างกายนี้บีบคั้นนะ ร่างกายนี้บีบคั้น เพราะเรามีร่างกายนี้ เราถึงต้องมีสถานะใช่ไหม จะมีชื่อเสียง มีกิตติศัพท์กิตติคุณเพราะมีเราใช่ไหม เพราะมีเรา แล้วมีเราได้อย่างไรล่ะ ถ้าไม่มีจิตปฏิสนธิจิต คุณติ ประจำเดือนมันขับทิ้งทุกวัน ทุกสิ้นเดือนมันขับทิ้งๆ ทำไมเวลาสเปิร์มเข้าไปทำไมปฏิสนธิในไข่โบนั้นล่ะ แล้วไข่โบนั้นก็มานั่งเป็นเราอยู่นี่ไง ถ้านั่งอยู่นี่ มันมาจากไหน มันมาจากไหน

นี่เรื่องโลก พอเกิดมาบนโลก วิทยาศาสตร์ ถ้าใครพิสูจน์เรื่องนี้ ใครมีปัญญาอย่างนี้ ทาง การแพทย์ถ้าใครมีความชำนาญ เห็นไหม มือทองเลยนะ มือทองที่เขาผสม มือทองเขาจะได้เงิน ได้ทองเลย นั่นมือทองของเขา แต่เขาก็ต้องตายไป ทิ้งทางวิชาการไว้กับโลกนี้ ให้โลกต่อยอดกัน สืบต่อไป

แต่บุญกรรมของเราละ จิตที่มันจะมีเวรกรรมที่พึงอาศัยของมันไปละ เราจะน้อมให้โลกเข้ามาสนใจเรื่องธรรม ถ้าเราน้อมให้โลกเข้ามาสนใจเรื่องธรรมมันแสนยาก เวลามาประพฤติปฏิบัติ เรามาวัดมาวา มาปฏิบัติกัน ถ้าเราปฏิบัติ เห็นไหม โลกามิสๆ เวลาปฏิบัติแล้วก็อยากให้คนยอมรับ ปฏิบัติแล้วก็อยากให้คนชื่นชม แล้วเราทำไมไม่ปฏิบัติเพื่อสมาธิของเราละ เราไม่ปฏิบัติเพื่อหัวใจที่มันส่องแผ้วในใจของเราละ

ถ้าหัวใจมันส่องแผ้ว เห็นไหม มีศีล มีสมาธิ มีปัญญา แล้วเกิดปัญญาขึ้นมาละ คนที่มีปัญญาภาวนามยปัญญา ท่านจะคุยกับครูบาอาจารย์ของท่าน ท่านจะคุยในวงกรรมฐานของท่าน เพราะอะไร เพราะมันพูดภาษาเดียวกัน เราไปพูดกับคนอื่นเขาไม่เข้าใจหรอก เขาจะถูกเหยียดหยามด้วย เพราะอะไร เพราะเราไม่มีประกาศแขวนไว้เต็มบ้านไง คนที่เขามีการศึกษา เขามีใบประกาศแขวนไว้เต็มบ้านเลย เขาบอกว่าเขามีความรู้ๆ ความรู้เขาก็ต้องตายเปล่าไปไง

แต่ถ้ามันมีภาวนามยปัญญาขึ้นมา เพราะพูดกับเขาไม่ได้ เพราะพูดกับเขาแล้วเขาจะเข้าใจได้อย่างไร มันคนละภาษา ภาษาที่สื่อกันไม่เข้าใจ

ภาษาของใจ เห็นไหม เวลาเทวดา อินทร์ พรหมมาฟังเทศน์ครูบาอาจารย์เรา ฟังเทศน์ทางไหนละ เวลาฟังเทศน์ครูบาอาจารย์ท่านสื่อกันภาษาอะไรละ? ภาษาใจๆ เห็นไหม เราไม่มีภาษาใจ แต่เวลาคนละภาษามาเจอกันใช้ภาษาใบ้ ใช้ภาษามือเพื่อสื่อกันให้เข้าใจไป พอสื่อเข้าใจ ก็ความเข้าใจของโลก มันก็โลกามิสทั้งนั้นแหละ

แต่ความเข้าใจของธรรมนะ เพราะธรรมมันโดนปิดตาไว้ด้วยพญามาร มันโดนปิดตาไว้ด้วยอวิชชา มันโดนปิดตาด้วยความไม่รู้ ความไม่รู้ เห็นไหม โลการู้เท่าไม่ถึงการณ์ พลังผลอ ความไม่รู้ ความไม่รู้อันนั้นอวิชชามันปิดตามันไว้ พอปิดตาหัวใจนี้ไว้ แล้วเราพยายามจะค้นคว้าค้นหาของเรา ค้นหาจากไหนละถ้ามันไม่มีภาษาธรรม ถ้าภาษาธรรมมันจะเข้าสู่หัวใจอันนี้ ถ้าเข้าสู่หัวใจอันนี้เราต้องทำแบบนี้

ถ้าพูดถึงเราปฏิบัติโดยโลกามิส โลกามิสทำให้เราเสียหายนะ โลกามิส คุณติ ทางโลกเขาก็ต้องการอยู่ในโลกธรรม ๘ มีลาภเสื่อมลาภ มียศเสื่อมยศ เขาต้องการลาภยศสรรเสริญของเขา เพื่อการยอมรับของสังคม แต่เราไม่มีการยอมรับของธรรมเลย

ความเป็นสังฆกรรมในหัวใจ ความยอมรับอันนี้ถ้ามันเกิดขึ้นนะ ถ้ามันเป็นสมาธิ มันมีความร่มเย็นของมัน ความร่มเย็นอันนี้จะไปหาซื้อได้ที่ไหน? มันหาซื้อไม่ได้ ทางโลกเขามีพิมพ์เขียวของเขา จะทำสิ่งใดของเขา เขาอ่านแบบแปลนของเขา แล้วเขาหาวัตถุก่อสร้างอันนั้นมาเพื่อประกอบสิ่งนั้น

แล้วเราทำสมาธิ ดูในปัจจุบัน การปฏิบัติธรรม ผู้ที่มีปัญญา มรรค ๘ มีสมาธิเท่าไร มีธรรมเท่าไร คิดกันอย่างนี้ทั้งนั้นแหละ

แต่เวลาทำความสงบของใจนะ คนที่หยาบกระด้าง เวลาทำขึ้นมามันต้องใช้กำลังที่รุนแรงขึ้นมา คนที่อ่อนนุ่มนวล จิตใจนี้นุ่มนวล จิตใจที่ผ่องแผ้ว เวลาปฏิบัติมันก็ง่ายขึ้น ความง่ายขึ้นของเขา เพราะว่าจิตใจของเขามันไม่มีแรงต้านจนเกินไปนัก เวลาเขาปฏิบัติของเขาไป ถ้าจิตเขาสงบได้ ความสงบอันนั้น ถ้าสงบแล้วเป็นสัมพลัน มันเกิดมาโดยพลุก เกิดมาโดยबारมี สิ่งนี้เราบริหารจัดการไม่ได้ ถ้าบริหารจัดการไม่ได้ แต่เราเคยลิ้มรสของมันอย่างนั้น เราก็มาตั้งสติของเรา กำหนดคพุทธโธของเรา ใช้ปัญญาอบรมสมาธิของเราบ่อยครั้งขึ้นๆ

การบ่อยครั้งขึ้น เช่น เราทำงาน หน้าที่การงานมันคง เราจะมีผลประโยชน์ตอบแทนตลอดไป เลี้ยงชีวิตเราได้ ถ้างานของเรา เราทำชั่วคราว เราจ้างงานชั่วคราว เวลาเราตักงาน เราเอาเงินที่ไหนใช้ นี่ก็เหมือนกัน จิตใจของเราถ้ามีเหตุมีผล มีสติ มีคำบริกรรมหล่อเลี้ยงมันบ่อยครั้งเข้าๆ ถ้ามันสงบเข้ามา ชำนาญในวสี มันต้องชำนาญในวสี ทำให้มันมันคงขึ้นมา ทำให้จิตใจมันมีกำลัง มีความมันคงขึ้นมา

แล้วถ้ามันออกทำงาน มีกำลังแล้ว คนมีกำลัง คนมีศักยภาพ เราจะไม่ใช่สอยสินค้าที่ด้อยคุณภาพ เราจะใช้สินค้าที่สมกับราคา นี่ก็เหมือนกัน จิตใจที่มันมีศีล สมาธิ ปัญญาของมัน มันเลือกใจ เลือกไม่ให้จิตใจเสพอารมณ์ที่เป็นทุกข์ ไม่เลือกเสพอารมณ์ที่มันมีความเคลิบเคลิ้ม ที่หลงไหลไป ไม่เลือกเสพอารมณ์อย่างนั้นนะ เพราะอะไร เพราะมันมีกำลังของมัน นี่ชำนาญในวสี เรารักษาคจิตของเราเป็นแบบนี้ ถ้าเป็นแบบนี้ ฝึกหัดใช้มันไป

ฝึกหัด คุณติ ประสพการณ์ทำงานของคน มันต้องมีประสพการณ์ทำงานของคน จิตของเรา ถ้าไม่มีประสพการณ์ในการพัฒนา ไม่มีประสพการณ์ในการวิปัสสนา มันจะเอาปัญญามาจากไหน ปัญญาที่ภาวนามยปัญญา เราศึกษากันมาในตำราๆ มันก็เป็นตำราขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นปัญญาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พยายามให้เราเรื้อกัน ให้เรา

ประพฤติกปฏิบัติขึ้นมา ท่านต้องการให้รู้จริง รู้จริงขึ้นมา รู้จริงด้วยการประพฤติกปฏิบัติ รู้จริงด้วย
ประสบการณ์ของจิตใจ ถ้าจิตมันปฏิบัติ มันเป็นความจริงขึ้นมา มันเกิดภาวนามยปัญญา ปัญญา
นี้มันสำรอก มันคายของมันออก

ถ้ามันคายออกแล้วนะ สมบัติบ้า เราบ้ายึดติดเอง แค่มันปล่อยนะ มันปล่อยแล้วมันก็
จบ ถ้ามันไม่ปล่อยนะ ไม่ปล่อยก็เกิดเป็นทวิฐฐิ ทวิฐฐิเกิดเป็นทวิฐฐิมานะ เกิดทวิฐฐิมานะก็เอาทวิฐฐิ
มานะคะคานกัน จะเอาแพ้อาชนะกัน มันเป็นสมบัติบ้าทั้งนั้นเลย มันสมบัติบ้าทั้งนั้น แต่ถ้ามัน
ไม่มีปัญญามันก็ยังบ้าอยู่ แล้วพอใจจะบ้า แล้วอยากบ้าด้วย ก็กลัวเขาไม่ยอมรับ

แต่พอมีสติปัญญา มันถอดถอนขึ้นมาซะ มันถอดถอนสมบัติบ้าของมันออกแล้ว มันมี
ความเมตตาซะ มันสังเวชตัวเอง มันสังเวชนะ ของแค่นี้ทำไมมันทำให้เราทุกข์ยากขนาดนี้ แล้ว
ของอย่างนี้มันก็มีอยู่ในทุกดวงใจทั้งนั้นแหละ แล้วทุกดวงใจเขาก็คิดอย่างนี้ แล้วทุกดวงใจมันก็
พาดพันกันอยู่อย่างนี้ แล้วเราก็มองเขาสิ พอมองแล้วมันเกิดกรรมสังเวชใจ มันสังเวชนะ ทวิฐฐิ
มานะที่ฝังอยู่ในหัวใจนั้นนะ บ้าอยู่คนเดียว บ้าว่าตัวเองคิดดี คิดแน่ คิดถูก แล้วก็บังคับให้คน
อื่นยอมความคิดของตัวเอง แล้วคนอื่นก็มีทวิฐฐิมานะเหมือนเรา เขาจะยอมไหม

เขายอมเพราะอิทธิพล ยอมเพราะเรามีกำลังที่กดขี่เขา แต่ใจเขาไม่ยอมหรอก ไม่มีใคร
ยอมใคร ไม่มี

แต่ถ้ามันมีคุณธรรมในหัวใจนะ เราสำรอกคายของเราออกแล้วนะ มันสังเวชใจ มันเกิด
กรรมสังเวช สังเวชตัวเอง ไม่สังเวชคนอื่น สังเวชเรานี้ สังเวชหัวใจนี้ ทำไมมันโง่ได้ขนาดนี้
ทำไมมันบ้าได้ขนาดนี้ เพราะมันบ้าอย่างนี้มันถึงได้มาเวียนว่ายตายเกิดใจ แต่ถ้ามันสำรอก มัน
คายของมันออกนะ คายออกเพราะอะไรล่ะ คายออกเพราะเรารู้อะไรนะ ไม่มีใครบังคับ

แม้แต่เราอยากได้อะไรดี โลกามิสๆ ปฏิบัติให้เขายอมรับ ปฏิบัติให้เขานับถือศรัทธา
ปฏิบัติเพราะต้องการให้คนอื่นยอมรับ ไม่ใช่ตัวเรา ไม่ใช่ความจริง ถ้าต้องการยอมรับมันก็เป็น
โลกามิส เป็นเรื่องโลก ไม่ใช่เรื่องจริง ถ้าเป็นเรื่องจริง เราปฏิบัติ ถ้าเป็นสมาธิ เราใช้สติปัญญา
แค่ไหนกว่ามันจะสงบระงับได้ แล้วถ้าเราพลังผลออกมา มันพุ่งชาน มันเสื่อมของมันไป เรามี
สมบัติแล้วสมบัตินั้นมันสูญหายไป เราทุกข์ยากขนาดไหน

เราพยายามชวนขวยเอามันกลับมา กว่ามันจะเอากลับมาได้ พอเอามันกลับมาได้นะ มันตั้งมันของมัน แล้วออกฝึกหัดใช้ปัญญา มันใช้ปัญญาขนาดไหน กว่ามันจะสำรอก มันจะปล่อยวางเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นมา ปล่อยวางจนมีความชำนาญ ชำนาญจนสมุจเฉทปหาน เราทำอย่างนี้ เราล้มลุกคลุกคลานมาแก่ไหน มันเห็นใจ มันรู้มันเห็นของมัน ถ้ามันรู้มันเห็นของมัน มันสังเวชนะ

ถ้ามันสังเวช สังเวชเพราะอะไร สังเวชเพราะการทำ เราเอาชีวิตนี้แลกมา แล้วเขาจะยอมรับไหม เขาเชื่อไหมละ ไม่มีใครเชื่อหรือ เพราะคนเรามันหน้าไหว้หลังหลอก เวลาพูดเห็นไหม มนุษย์เป็นสัตว์ประหลาด คิดอย่างหนึ่ง พูดอย่างหนึ่ง ทำอย่างหนึ่ง เวลามันคิด คิดอะไรร้อยแปดเลย เวลาพูด พูดแต่เรื่องดี ๆ ทั้งนั้นแหละ เวลาทำจริงๆ ทำไม่ได้ เวลาใช้สมาธิมันก็จะนอน เวลาบอกว่าจะนอน มันบอกอยากภาวนา มันจะนอนอยู่นะ มันนอนอยู่มันอยากภาวนา พอให้ภาวนามันบอกภาวนาไม่ไหว มันจะนอนอีกแล้ว นี่ทำไม่ได้ สัตว์ประหลาด คิดอย่างหนึ่ง พูดอย่างหนึ่ง ทำอย่างหนึ่ง

มีศีลชะ มีศีล ให้เชื่อสัตย์กับตน ไม่โกหกตัวเอง ไม่ต้องไปโกหกคนอื่นหรือ ไม่โกหกตัวเองนี่แหละ ตัวเองตั้งสัจจะ อยากทำคืออย่างไรให้ทำซะ หลวงตาท่านพูดบ่อยนะ ก่อนเข้าพรรษา วันเข้าพรรษาอธิษฐานว่าอย่างน้อยสักบาตรพระ ๑ องค์ก็ยังดีต่อวัน องค์เดียวก็พอ ทำให้ตลอดพรรษา การทำตลอดพรรษาคือการฝึกหัด การฝึกหัดคนให้เสมอต้นเสมอปลาย การฝึกหัดหัวใจเราให้มีหลักมีเกณฑ์ ไม่ใช่ปล่อยให้มันหลอกเราอยู่ทุกวัน แล้วว่าตัวเองฉลาดๆ ให้มันหลอกทุกวัน “ทำไม่ได้ ไม่มีเวลา เราไม่มีโอกาส” นี่ให้มันหลอก ให้มันหลอกไป มันก็เลยเป็นโลกามิสไปซะ ให้โลกเป็นใหญ่ ให้ความคิดเป็นใหญ่ ให้กิเลสเป็นใหญ่ ให้มันจี้หัวเรา

แต่ถ้าเรามีสติปัญญา สิ่งที่เราจะทำ บังคับตัวเองให้ทำเสมอต้นเสมอปลาย ฝึกหัดใจ การทำเสมอต้นเสมอปลาย เราทำเป็นเรื่องโลก เราทำเรื่องสิ่งที่เป็นวัตถุ แต่เราฝึกหัดใจของเรา พระเรามีข้อวัตร ข้อวัตรปฏิบัติเพื่อฝึกหัดใจ ก็ของเล็กน้อย ก็ของใช้สอยประจำวันนี่แหละ แต่ถ้ามันสุรุ่ยสุร่าย มันใช้โดยที่ว้าของเล็กน้อยๆ ของเล็กน้อยทำให้จิตใจนี้เสียหาย ทำให้จิตใจมันง่าย ให้คนมันง่าย ให้คนเห็นแก่ตัว แล้วคนที่ใจเขาละเอียด เขาเห็นแล้วเขาจับไม่ได้ เขาจับไม่ได้เขาก็เก็บกวาดให้ ทำให้ แล้วทำทุกวันๆ เขาเบื่อหน่ายไหม ข้อวัตรปฏิบัติก็มาฝึกหัดใจ

เราก็เหมือนกัน เราตั้งสัจจะไว้กับตัวเราเอง ฝึกหัดให้มันเสมอต้นเสมอปลาย ความเสมอต้นเสมอปลาย คตินิสัยของตัว ทำดีแล้วทำดีต่อเรื่อยๆ กันไป ทำดีของเรา ฝึกหัดบังคับมันๆ เราจะทำของเราต่อเนื่อง...แล้วทำทำไมล่ะ ก็ไม่เห็นได้อะไรขึ้นมา

ก็ได้หัวใจใจ ได้หัวใจที่เข้มแข็ง หัวใจที่เข้มแข็งแล้วมันไม่เป็นเหยื่อของคนอื่นใจ หัวใจอ่อนแอ ตัวเองว่าแห้ว ลูกๆ อยู่บ้าน “พ่อแม่ไม่รักๆ” มันจะไปคบเพื่อนมันใจ มันจะให้คนอื่นหลอกใจ นี่บอกว่ามันไม่เห็นได้อะไร...ได้ ได้หัวใจที่กลับมาอยู่ในร่างกายนี้ใจ ได้หัวใจที่เป็นอิสระชนใจ ได้หัวใจที่เป็นเสรีชนใจ ได้หัวใจที่มันไม่ให้คนอื่นข่มขู่ข่มเหงใจ ได้หัวใจที่ไม่ให้คนหลอกหลวงใจ

ไม่มองหัวใจที่มีคุณค่าใจ ไปมองโลกามิสใจ มองยศถาบรรดาศักดิ์ใจ มองข้าวของเงินทองแก้วแหวนเงินทองมีค่า ไม่มองว่าชีวิตมีค่าใจ แล้วบอกว่าไม่ได้ เพราะบอกไม่ได้โลกถึงเป็นใหญ่ใจ จะเอาตำแหน่งหน้าที่การงานกัน จะเอาแต่สิ่งนั้นเป็นประโยชน์ใจ แล้วเหยียบย่ำหัวใจนี้ไซ้ไหม เหยียบย่ำหัวใจตัวเองไซ้ไหม แล้วบอกว่ามีคุณธรรมๆ คุณธรรมเอามาจากไหน

หามาที่นี่ ประพฤติปฏิบัติที่นี่ ฝึกหัดเอา

ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านบอกพระอานนทว่า “อานนท ไม่มีกำมือในเรา” ในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแบหมดใจ แบให้เราคั่นคว่า แบให้เราหยิบฉวย พระพุทธศาสนาตั้งแต่ท่าน สีล ภาวนา ถ้าเราทำทาน เราก็ได้บุญกุศลไป เราถือศีล จิตเราก็เป็นปกติ ถ้าเราฝึกหัดปัญญา เกิดภาวนามยปัญญาขึ้นมา เราจะได้มรรคได้ผล

“ไม่มีกำมือในเรา” แบตลอดเลย ให้พวกเราคั่นคว่า หยิบฉวย จับต้องเอาให้ได้ ถ้าเอาได้ขึ้นมาแล้ว เห็นไหม “นรกสวรรค์ไม่มี ทุกอย่างไม่มี” มันจะเสียบเลย เม้มปากเลย พุดไม่ออก พอมันไปรู้ไปเห็นเข้ามันพุดไม่ออก แล้วพุดไม่ออก เมื่อก่อนเราไม่เชื่อ แล้วตอนนี้พอเราเห็นเอง เราจะบอกเขา คนอื่นเขาก็ไม่เชื่อเหมือนที่เราไม่เชื่อเมื่อก่อน มันไม่กล้าพุด มันเม้มปากมันไว้ มันบอก “นรกสวรรค์ไม่มี มรรคผลไม่มี” พอมันไปเจอนะ มันจะเม้มปากเลย ไม่พุดให้ใครฟัง เว้นไว้แต่คนที่ปฏิบัติ คนที่ชวนขวยแล้วเขาอยากได้ เขาอยากได้อุบายดี

ผู้นำของคน ผู้นำของผู้ที่ขึ้นมาสำคัญมาก องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ขึ้นมาแล้วถึงได้วางธรรมและวินัยนี้ไว้ เวลาพุทธกิจ ๕ เล็งญาณ จิตใจของผู้ใดที่มีโอกาสวาสนาแล้วอายุเขาสั้น เขาคอนั้นก่อนๆ รือสัตว์ขันธ์สัตว์ๆ

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ารือสัตว์ขันธ์สัตว์ ได้ยสะ ได้ปัญจวัคคีย์ เป็นพระอรหันต์ทั้งหมด “ภิกษุทั้งหลาย เธอกับเรา ๖๑ องค์ พ้นจากบ่วงที่เป็นโลกและบ่วงที่เป็นทิพย์”

บ่วงที่เป็นโลกคือโลกามิส บ่วงที่เป็นทิพย์คือทิพย์สมบัติ “เธอทั้งหลายพ้นจากบ่วงที่เป็นโลกและเป็นทิพย์ เธอจงอย่าไปซ้อนทางกัน โลกนี้เราร้อนนั้ก” ในหัวใจทุกดวงใจเราร้อนนั้กเห็นไหม หน้าขึ้นอกตรม โลกเขาเราร้อนนั้ก ผู้ที่พ้นจากบ่วงที่เป็นโลกและเป็นทิพย์ ถ้าไม่คิดในอามิสอะไร เราสามารถจะชี้นำเขาได้ เราสามารถจะเป็นเนื่อนาบุญของเขาได้ เราสามารถจะทำให้จิตใจเขามั่นคงได้ ให้เขากลับมาเป็นเสรีชน เอวัง